

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 61.,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm ×
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za listi
so poštne proste.

Upravištvu je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 61.,
Učiteljska tiskarna.

Kaj je s sklicanjem narodne skupščine?

Kljub temu, da so politične razmere vedno bolj zapletene, da so važna notranja in zunanja politična vprašanja na dnevnem redu, ki jih moramo smatrati za najnujnejše, se vlada ne gane, da bi sklicala narodno skupščino. Socijalno-demokratski klub je že ob priliki albanskih napadov in z ozirom na postopanje Italije napram naši državi zahteval takojšnje sklicanje skupščine. In sedaj, ko je razkralj Karl napravil veliko neumnost, ki bi utegnila ogroziti evropski in svetovni mir, so v Belgradu zahtevali vsi parlamentarni klubi, da se takoj skliče narodna skupščina. A tudi sedaj ni odziva, čeprav se vrši mobilizacija in dasi mednarodno vprašanje s tem, če so na Ogrskem Karla in Cito internirali, še ni rešeno. Pač res ni doma, mudi se v Parizu: pozvali so ga, da se takoj vrne v Belgrad, toda najna seja še ni sklicana, kar bi bilo tem važnejše, ker Pašić ni doma.

Pripravlja se vojna. Ali bo vojna ali ne, to še ni seveda ne gotova stvar, toda ustava zahteva, da med vojno zbora narodna skupščina, kar pa gotovo ni tako razumeti, da se najprej zapletemo v vojno in ko je vojna gotova stvar, pa se skliče skupščina, da se ji poroča o gotovem dejstvu.

Ce se je ta določba sprejela v Ustavo, je konstituenta mislila tako, da narodna skupščina ve že prej za

razloge vojne in jih odobri, prevzame moralno odgovornost napram vladi, ki je sicer za dejanja vlade odgovorna na zgoraj in spodaj, preden izbruhne vojna. Če bi zakonodajalec ne bil imel takega namena, potem je nepotrebno zborovanje narodne skupščine med vojno, ker skupščina ne bi imela nobene besede glede na vzroke in posledice vojne politike.

Zahteva vseh strank je, da se narodna skupščina skliče takoj. Ako poroča madžarska vlada, da ni več karlistične nevarnosti, je to mogoče res, ali podjetje, ki so ga vzporedili Madžari s svojim Karlom in neprestano oboroževanje madžarske vojske, je vendar stvar, ki je dalekosežnejšega pomena. Karlova pustoševščina, oboroževanje in vse to kaže, da tajne sile delujejo in iščejo, kako bi se združile in napravile nove prevrate v znamenju reakcije. Kdor te dogodke opazuje, motri nastopanje ententnih diplomatov, ne more drugače presojati položaja kakor pesimistično.

Vlada naj spričo tako resnega položaja skliče parlament, natoči skupščini čisto vino in da priliko tudi narodnemu zastopstvu, da pove svoje mnenje in ukrepa o vsem, kar je v zvezi z interesi jugoslovanskega naroda. Absolutizem smo imeli, čas je, da nastopi prava demokracija, ki jo doslej tako pogrešamo.

Ob četrti obletnici ruske revolucije.

Štiri leta so predčerašnjem minula od onega velikega zgodovinskega dne, ko je proletarijat z revolucionarno gesto vzpostavil svojo sovjetsko vladavino v Petrogradu. Doba štirih let boljševiškega režima v Rusiji je ena najmarkantnejših v zgodovini proletarskega gibanja.

Letos četrte obletnice oktober-ske revolucije v Rusiji niso praznovali na slovesen način kakor prva leta. Lakota in epidemije, ki razsajajo v nekaterih delih sovjetske Rusije, so centralni sovjet odvrnile od takšne proslave. Ves sovjetski aparat je pre zaposlen z reševanjem ogromnih množic ljudi iz krajev, kjer vlada lakota, pre zaposlen z gospodarskimi reformami za pospešitev poljedelske in industrijske produkcije.

Sistem komuniziranja in neizprosne socializacije, katerega so izvajali prvi dve leti na Ruskem se ni obnesel predvsem ne v mali industriji obrtniškega značaja. Ni se pa mogel čez noč realizirati tudi ne sistem do skrajnosti socializirane di-

stribucije, kakor so si v prvih mesecih sovjetskega režima v Rusiji predstavljali boljševiški voditelji. In ker se vse to ni dalo izvesti kratkoročno s papirnati odredbami, in so se temu programu postavljale največ prometne ovire na pot, je vsa trideset let padala tako industrijska, kakor tudi poljedelska produkcija. Vseruski sovjet je bil primoran, da najde ventil, da omili posledice. Malim industrijam obrtniškega značaja, pa celo večjim so bile dovoljene koncesije. Enakih koncesij so bili deležni tudi kmetje in posredovalci trgovine. Vse to zato, da se poživijo cirkulacija produktov, da se poživijo promet in razbremenijo distribucijski aparat. Sovjetska vlada v Moskvi je začela poleg tega iskati stikov z angleškim, ameriškim, nemškim in drugim tujim kapitalom, da paralizira prepočasni obtok produkcijskih sredstev in produktov v svoji deželi z nakupom in zgradbo prometnih sredstev, ter z nabavo potrebnih življenjskih potrebščin iz inozemstva. V to svrhu si je začela ustanjavljati tudi svoje banke. Koliko uspeha bodo

prinesle deželi te nove gospodarske reforme, pokaže bodočnost.

V političnem pogledu je sovjetska vlada imela vsa štiri leta po večini srečno roko. V notranjosti se je opirala na dobro organizirano in privilegirano politično in vojaško gardo, v zunanji politiki pa na agresivno komunistično propagando v Evropi, Turčiji in sosedni južnovzhodni Aziji.

Po štirih letih obstanka sovjetskega režima zaznamuje boljševiška vladavina v Rusiji dalekosežne gospodarsko-programatične izpremembe, v političnem oziru pa štiti de-

mokratske pridobitve narodov srednje Evrope pred imperialistično reakcijo zmagovalnih kapitalističnih držav.

To so dejstva, ki jih moremo konstatirati ob četrti obletnici ruske oktober-ske revolucije. In velike važnosti za bodočnost evropskih narodov in vsega svetovnega proletariata, da se Rusija tudi še nadalje mirno razvija, da se more konsolidirati. V tem ji stoji na strani svetovni proletarijat.

Zato ji veljaj, kakor doslej, tudi za nadalje klic:
Živela ruska socialna revolucija!

Po strankinem zboru v Italiji.

(Nadaljevanje.)

Iz resolucije maksimalistov.

1. Socijalistična stranka v Italiji je revolucionarna stranka ter kot taka stremi po nadomestitvi individualnega s popolnim socijalističnim režimom. Radi te ga mora nje taktika biti čisto razredna in intransigentna.

V tem zmislu, bodisi glede cilja, kakor sredstev — kar je že tradicionalno sklenjeno od leta 1912. dalje na vseh kongresih — mora biti ustvarjena enotnost, katere veže vse člane na enotnost v mišljenju akcije glede realizacije praktičnih problemov ter izključitev vsake tendence, ki stremi po sodelovanju in za vstop v vlado.

Kongres ponovno, kakor je že leta 1912., izjavlja, da je nevzdržno s principi, metodami in končnim ciljem socializma, da ostanejo v stranki tisti, ki sprejmejo in zagovarjajo vstop socializma v vlado, kakor tudi vseh tistih, ki se strinjajo z načeli nove socijal-demokracije — ki se je tako nesrečno ustalila v drugih državah — stremijo po sodelovanju z meščanskimi strankami na politično-gospodarski podlagi.

Ravno tako izjavlja protivno interesom proletarijata in socializma vsako pomoč meščanskim vladam.

Da stranki pravico, da sme zahtevati od vseh svojih članov — vstevši poslance — strogo upoštevanje sklepov strankinih zborov.

2. Parlamentarni klub je organ stranke, določen da od zunaj pritiska meščanske vlade — uporabljajoč svoje število in svojo moralno moč, — da jih prisili upoštevati vse javne pridobitve, katere smo si z lastno močjo izvojevali, kakor tudi, da branijo naše institucije. Na drugi strani mora naš klub pritiskati na vlado, da prizna naše nove pravice dela, in na sankcijo novih norm, katere bo klubovo delovanje pripravilo, in s katerimi bo klub izvrševal

tudi praktično in pozitivno delo na podlagi čistega razrednega boja.

Parlamentarni klub mora biti strogo podložen strankinemu vodstvu in se pustiti od istega svetovati in voditi.

3. Kongres izvoli strankino vodstvo, katero bo akceptirano in zbrano brez obzira na prejšnje določitve — ozirajoč se samo na delavnost in sposobnost izvoljenih. Ako bodo med izvoljenimi tudi državni poslanci — se bodo ti oprostili parlamentarnega dela — izvzemši važne slučaje glasovanja — ter bodo morali vso svojo moč posvetiti samo svojemu novemu uradu — strankinemu vodstvu.

Strankino vodstvo, sestavljeno iz sedmih članov, vstevši zastopnika parlamentarnega kluba in ravnatelja »Avantija«, bo sestavljalo eksekutivni odbor stranke, kateri sme vpoklicati še nekatere zastopnike važnejših strankinih organizacij, kateri pa imajo samo posvetovalen glas.

Novo strankino vodstvo bo moralo zediniti mišljenje in akcijo vseh strankinih organov in posameznikov na podlagi maksimalističnega programa ter bo imelo moč, da lahko izčisti stranko, kadar bo za to dana prilika in potreba od vsake forme in tendencijskega ramena za oportunizem in sodelovanje — ter ga obsoditi takoj za vsako javno nedisciplino in prestopnik napram sklepom strankinega zbora.

Strankino vodstvo je nadalje obvezano orientirati in koordinirati zakonodajno delo parlamentarnega kluba; reorganizirati deželne zveze na način, da bodo dale čimveč uspehov; preskrbeti moč za spodbujanje Italijo, s popolnim mandatom, da se za to delo poslužijo državnih poslancev; da boljše sistemizira socijalistični tisk; da preskrbi financira-

nje stranke; da išče sporazume z zunanjimi strankami v zmislu zadnjega odstavka te resolucije.

Vodstvo skliče redno vsake tri mesece in izredno vsakokrat, ko smatra to za potrebno. »Narodni svet« stranke, kateri bo sestavljen iz 18 članov iz raznih provinc izvoljenih na strankinem zboru.

4. Italijanska socijalistična stranka po svoji nezastopni izključitvi iz tretje internacionale, izjavlja, da hoče obdržati svoj popolni pristop in uravnati vse svoje delo na način in v mejah dopuščenih po svojih posebnih, lokalnih in zgodovinskih razmerah — v zmislu tretje internacionale; tiste internacionale, za katero je treba delati in dati našo pomoč, da k njej pristopijo vse mednarodne in revolucionarne stranke vsega sveta, ki se strinjajo z našim maksimalističnim programom.

Ta resolucija je dobila absolutno večino na kongresu oddanih glasov — in torej velja do prihodnjega strankinega zbora kot program stranke, kateremu se morajo brez-pogojno podvreči vsi strankini pristaji in institucije, sicer bodo lahko iz stranke izključeni.

Resolucija je, kakor se vidi, zelo ostra, kakor je bil oster govor predlagatelja te resolucije sodruga Baratoria.

Strankin zbor se ni vdal povelju iz Moskve, ki je zahteval takojšajo izključitev vseh koncentracionistov, in njih zagovornikov. Zbor je pa obenem odklonil zahteve koncentracionistov, ki so zahtevali, da v slučaju nuje potrebe naj stranka gre na vlado.

Strankin zbor je odklonil razcepitev stranke, katere bi bila katarstrofalna za italijanski proletarijat. Obenem pa je dal strankinemu vodstvu možnost, da sme v slučaju nedisciplin, vsakega posameznika kakor tudi organizacije izključiti iz stranke.

Stranka mora ostati po svoji tradiciji strogo revolucionarna in ne sme ne na desno in ne na levo. Stranka mora pri svojem praktičnem delu imeti vedno pred očmi končni cilj socializma.

Kongres ne prepove, da se sme v običajni delati za izboljšanje razmer občinstva, kakor ne prepove, da se kongres in njene organizacije bore proti brezposelnosti, draginjam, za delavsko varstvo itd., odločno pa je kongres prepovedal, da stranka gre na vlado in dela kompromise z meščanskimi strankami.

Stranka mora vso svojo akcijo vedno in povsod vršiti čisto samostojno.

Kar se tiče zunanje politike, je strankin zbor — vzlic temu, da je

LISTEK.

H. Mann — Ivan Albrecht:

SIROMAKI.

Roman.

(Dalie.)

„Ojoj,“ je pomislil Balrich, „je že narobe.“ In jezil se je na Dinkla, tega širokousteža, ki je zatrjeval, da bogataši vedno spe in da jih je mogoče strmoglaviti z enim samim prstom. Zdaj je vprašal Buck:

„Gotovo ste se prestrašili?“ — in njegovemu milemu glasu se je poznalo, da se je v temi porogljivo nasmehnil. Balrich je rekel hripavo:

„Zdaj se morate udati —“

Dalje ni znal. Nerazložno je bil sklenil, da bo zahteval takoj na mestu denarja in zagrozil s škandalom. Nazadnje je odvrnil Buck:

„Jaz se sploh zmerom samo udajam. Želite torej?“

„Ukradli ste vse!“ je zakričal Balrich. „Ne spadate tja, kjer ste!“

Hipoma se mu je Buck tesno približal z obrazom.

„Torej ste vendar vi,“ je dejal. „Tekom dneva sem že večkrat mislil na vas. Prepričani ste torej vendar, da tudi vi ne spadate tja, kjer ste?“

Po kratkem presledku:

„Ampak v vilo „Višino“?“

„Svojo pravico hočem.“

„Vašo pravico. Seveda. Pojdiva vendar dalje!“

Spotoma:

„Priznam, da ima vsakdo izmed nas enako malo pravice. Samo v slučajih koreninimo. Da ne ostavim jaz svojega mesta, to je bojazljivost, zgolj bojazljivost. Ali bi tudi vi radi postali tak bojazljivec?“

Prijel je Balricha za roko in se je opiral nanjo.

„Vi ste mlad delavec in gledate življenju nasproti. Vas eden lahko pride daleč. Jaz, jaz sem izgubljen človek. Lahko bi zabranil mnogo krivice, in kdove, mogoče celo preprečil pogubo nešteti. Toda pride trenutek, ko melkuž nima več poguma. Razumete?“ je vprašal in obstal.

Balrich je razumel, da je tale možakar padel iz ravnotežja in je prišel tu v temi na dan s stvarmi, ki se tičejo samo njega. Ubog gospod! Oprostil se je njegove roke.

„Kar hočem jaz, ni treba, da bi vas kaj stalo,“ je rekel trdo. „Hočem samo, da pričate in mi izročite ono staro pismo, kjer je zapisano, da je bil denar starega Hesslinga last mojega strica Gellerta.“

Buck se je obotavljal samo za hip, potem je rekel spet mirno, kot po navadi:

„Že prav. Potem pojdite z menoj.“

Šel je spredaj. Balrich, ki je hodil za njim, je mislil, da se mu razpoči srce, in se je bal, da ne bo več mogel z njim. Je li res resnica? Pismo ima Buck? In ga kar izroči? Je to blaznost? Je li past?

Slišal ni ničesar več. Šele ko je Buck zaklical za njim: „Kam pa tečete?“ se je okrenil. Bila sta že pred vilo „Višino“. Temna vrtna pot. „Držite se me,“ je dejal Buck. „Raje ne dam znamenja za luč. Brez luči bova izhajala bolje.“

Peljal ga je okrog hiše, mimo mnogih temnih oken. Ko se je posvetilo, je stal Balrich v razsežnem, s svilo prevlečenem prostoru, v zlatorumenem in polnem svetlih slik. Buck je izginil v sosednjega, ki je bil zlatordeč in poln knjig.

„Tu!“ — Pomolil mu je pismo. „Prepričajte se!“

Medtem ko je Balrich izvelel, razgrinjal in motril stari papir, je Buck mirno govoril dalje in je prinesel šatulo cigar.

„Ne smete misliti, da pismo samo slučajno ni bilo sežgano. Vso zapuščeno aktov svojega očeta sem prebrskal in sem obdržal tole. O vašem stricu sem menil, da je izgubljen ali pa mrtev. Vi pa, njegov dedič, sem mislil, boste morali vendar enkrat nastopiti... Kaj vam pa je?“ je vprašal; kajti Balrichovo čelo je temno pordelo. Z divjimi pogledi se je

pasel po krasoti prostorov in se je blazno zagrohotal.

„To je moje.“ je dejal. Buck je počast sedel.

„Pretiravate. Najprej vas bo pravda stala mnogo denarja.“

Balrich je namršil obrvi, da so bile oči pod njimi kakor črn trak. Mikalo ga je, da bi planil po tem človeku, in bled kot stena se je boril s skušnjavo.

„Vsekakor je najbolje,“ je rekel Buck, „da vzamete časo tegale.“ Natočil je likerja. „In tudi cigaro.“ Pri tem je porinil Balrichu stol.

„Nočem.“ je dejal delavec. „Vi ste moj sovražnik.“

Buck je zmajal z glavo. „Škoda, če mislite tako. To nama le otežkoča položaj. Vsaj to bi morali opaziti, da bi jaz rad gospodu generalnemu direktorju pošteno zasodil. Nikakor vam nočem zatrjevati, da sem si prihranil vaše pismo samo v imenu idealne pravičnosti. Nadejam pa se dobrih uspehov, ako Hesslingu, vsaj teoretično, dopovemo, da je njegov temelj razlastitev in da stoji na čelu njegove pravice rop.“

Buck se je zleknil na stolu in oči so se mu svetile.

(Dalie prih.)

stranka izključena iz tretje internacionale, izjavili, da se hoče — kolikor bo razmere dopuščale — razviti po navodih tretje internacionale in delati na to, da pripravi tudi ostale revolucionarne stranke po svetu, da pristopijo k tretji internacionali.

To bi bilo bistvo stališča maksimalistične struje.

Govorniki koncentracionistov so v svojih govorih pokazali protislovno taktiko maksimalistov — bodisi glede notranje, kakor tudi zunanje politike.

Po njihovem mnenju bi do tako razvitega fašistovskega divjstva ne bilo prišlo, če bi stranka uveljavila svojo parlamentarno moč in nekoliko manj fraziranja o revoluciji.

Koncentracionisti niso za vsako sodelovanje z meščanskimi strankami, pač pa si ne zakrivajo oči, da bo lahko situacija na to nanesla, da bo stranka prisiljena prevzeti vladno, če bo hotela rešiti delavski razred in Italijo sploh — v takih slučajih bi stranka sodelovala z buržoazijo, temveč gotovo buržoazne stranke s socialističnimi.

Koncentracionisti zahtevajo zase v stranki več svobode, ker, ako v stranki ne bo svobode izražanja,

bo razvoj stranke postal nemogoč. Izjavljajo pa, da se bodo vedno podvrgli disciplini v vseh akcijah stranke. Zahtevajo svoje zastopstvo v strankinem vodstvu in »Narodnem svetu«.

Vsa izvajanja koncentracionistov so bila sprejeta z burnim odobravanjem — ali vzlic temu so maksimalistični voditelji prodrli s svojo resolucijo — to pa radi tega, ker je vsak delegat imel od svoje organizacije strogo navodilo, za katero strujo naj glasuje.

Če bo strankino vodstvo se teh sklepov strogo držalo, bo pokazala bodočnost. Na eni strani bo težko in skoro nemogoče zamašiti usta Turattiju, Trevesu in drugim, da bi ne kritizirali strankinega delovanja — kakor bo strankinemu vodstvu nemogoče iz stranke izključiti teh tribunov, ki pri delavstvu uživajo velikansko populariteto.

Po našem mnenju bo strankino vodstvo moralo voditi tako politiko, ki bo vsaj deloma zadostila eni in drugi struji in ohranila enotnost stranke, kakor delavske mase to zahtevajo.

Na vsak način je ta kongres pokazal, kako živahno je življenje v tej stranki.

Dva razreda v boju.

Boj za znižanje plač — kar hočejo podjetniki — in za njih vzdržanje na sedanji višini — kar hočejo delavci — je zavzel v Ameriki že ostre oblike.

Spor, ki smo ga v Evropi premalo zasledovali, se je pričel lanske leto. Imel je za posledico že težke in resne dogodke — zadnji med njimi se je končal s streli na virginske rudarje.

Zlasti boj med železniškimi družbami in železničarji ni nov. Prišel se je nekako sredi maja. Takrat so družbe, ki jim je bilo težko plačevati 3.800 milijonov dolarjev letne plače namesto 1.640.000, kakor je bilo — pred vojno, so naznanile znižanja, ki bi povprečno dosegle 25 odstotkov. Od tega trenutka se je spor razvijal in postajal vedno ostrejši.

Prvi napad se je končal s tem, da se je kapitalističnim krivososom posrečilo znižanje za 12%, toda sedaj, ko so na vidiku nova zmanjševanja, delavci niso več voljni, da bi mirno požrli buržujske nesramnosti. Iz euostavnega vzroka, ker bi moralo pri vsaki druzini, katera je nota bene v povojni dobi le stalno naraščala, vse osobe gladu umreti.

Brzjavlj.

ZAKONODAJNI ODBOR.

LDU, Belgrad, 25. (ZNU.) Danes je bila seja zakonodajnega odbora, katere se pa ministri niso mogli udeležiti, radi česar se je moralo poročilo o osrednji upravi odgoditi. Razpravljalo se je o poročilu tretje sekcije. Sprejeta je bila naredba, ki se tiče stalne bolniške komisije, ki bo imela osem članov, katere imenuje zdravstveno ministrstvo. Sprejeta je bila naredba o ustroju sanitetnih uprav in o delokrogu okrožnih sanitetnih uprav. Nato se je razpravljalo še o poročilu četrtega odseka, pri čemer je bila sprejeta naredba pokrajinske uprave za Dalmacijo glede zaplenitve imovine onih, ki so zatoženi veleizdajci. Ta naredba se razširi tudi na Slovenijo. Nadalje se je govorilo tudi o sodnijskih razmerah v Kavstavi, nakar je bila seja popoldne zaključena. Naslednje se skliče pismeno.

UPRAVNA RAZDELITEV DRŽAVE.

LDU, Belgrad, 26. okt. Na konferenci članov vlade Trifkovića, Pribečevića in Gjuričevića z zastopniki demokratskega in radikalnega kluba Ljubo Jovanovićem in Marinkovićem so se nadaljevala posvetovanja o razdelitvi države na oblasti. Ta odbor je sklenil, da se kraljevina SHS razdeli na 25 oblasti. Vprašanje je v načelu važno, dočim bodo o detaljih razpravljali tekmo današnjega dne.

MEJA NAPRAM ALBANIJI.

LDU, Belgrad, 26. okt. Presbire poročila iz Londona: Po informacijah zunanega urada dobi kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev 400 kvadratnih milj v novo določenih mejah napram Albaniji.

RAZSODBA O PROCESU PROTI DRAŠKOVIČEVIM MORILCEM.

LDU, Zagreb, 26. okt. Danes popoldne je bila razglašena razsodba

in železničarska Bratstva — tako imenujejo železničarji svoje strokovne organizacije — so proglasila splošno stavko, ki se naj prične po Vseh svetih.

Vlada si je postavila nalogo, da bo nasprotja med obema razredoma ublažila, ker nekoliko jo je vendar strah pri vsej njeni meščanski mentaliteti pred posledicami, ki bi uregnile nastati iz te stavke. Ali bo vlada uspešna? Izgleda, da bi se ji namera posrečila le v slučaju, če bi družbam postregla s stotinami milijoni. To je pač težka rešitev!

Če pričneta dva milijona železničarskega osebja stavkati, bo trpele velikanske škodo vse ameriško gospodarstvo in neposredno za tem vse svetovno gospodarstvo, ker danes odvisi ves svet več ali manj od Zedinjenih držav. Premog, žito, usnje, bombaž — od vseh teh ameriških pridelkov odvisi svet in vse to ostane v slučaju stavka v ameriških skladiščih.

Iz tega nastane lahko katastrofa. In katastrofa je skoro neizogibna, ker družbe ne odnehajo v idiotičnem pohlepu od svoje namere, delavstvo se pa tudi ne bo udalo, ker gre za njegovo življenje.

V par dneh pade odločitev...

proti Aliagiću in drugovom. Čelaković, Lopandžić in Petrović so bili obsojeni na 15-letno ječo, Aliagić pa na smrt. Ivanović na dveletno ječo, dočim je bil Marinković oproščen.

KORAKI MALE ANTANTE.

LDU, Zagreb, 26. okt. »Riječ« poroča iz Beograda: Na današnji seja ministrskega sveta so se prečitala poročila iz raznih držav, ki se tičejo Karlove pustolovščine. Naš poslanik iz Bukarešta javlja, da je stališče rumunske vlade enako našemu, da mora rumunska vlada misliti, da je najprej treba počakati mandata velike antante proti Madžarski. Naš poslanik iz Prage javlja, da je vlada za nadaljnje postopanje proti Madžarski v zmislu sporazuma. Ministrski predsednik Pašić javlja iz Pariza, da se mora parlament otvoriti z ukazom. Italijanska vlada je predlagala, da se da švicarski vladi ukor, ker ni pazila na razkralja Karla. Na koncu je naša vlada določila zahteve, ki se naj stavijo madžarski vladi. Te zahteve so: da se parlamentarnim potom odstavi habsburška dinastija, da se Madžarska razoroži pod kontrolo male antante, da plača odškodnino za vojaške ukrepe in mobilizacijo, da se izpolni trianomska pogodba, da zasleduje naše državljane, ki so pomagali Karlovi akciji nam in da se kazni jo pouzročitelji Karlove avanture.

INTERNACIJA KARLA.

LDU, London, 26. (Brezlično.) Zavezniki so zahtevali od madžarske vlade v uradni obliki izročitev bivšega kralja Karla. Vztrajali bodo pri tem, da se službeno odreče in da se mu odkaže bivališče, ki je dovolj oddaljeno od držav nekdanje monarhije, da se mu ponovitev povratka enkrat za vselej onemogoči.

ZAPLENJENO ZLATO.

LDU, Solnograd, 26. okt. Včeraj so carinski uradniki zopet preiskali

ekspresni vlak Bukarešta-Pariz in zaplenili 130 kilogramov kovane srebrenega in zlatega denarja. Aretirali so več oseb, ki so službovale v vlaku in ki so francoski železničarji.

ATENTAT NA NEMŠKEGA SO-DRUGA AUERJA.

LDU, München, 26. okt. Na večinskega socialista poslanca Auerja je neznan zločinec ustrelil dvakrat z revolverja. Ko je poslanec šel iz hiše strokovne organizacije. Strela nista zadela. Auer je poslednje dni dobil grozila pisma, v katerih se mu je pretela ista usoda, ki je doletela Kurta Eisnerja.

NOVI WIRTHOV KABINET V NEMČIJI.

LDU, Berlin, 26. okt. Novi kabinet je sestavljen tako-le: Državni kancelar in zunanji minister dr. Wirth (centrum); podpredsenik in državni minister Bauer (večinski socializist); notranje stvari dr. Köster, državnoobrambni minister Gessler (demokrat); gospodarski minister Robert Schmied (večinski socializist); minister za prehrano in začasni finančni minister dr. Hermes (centrum); minister za pošto Giesbert (centrum); delovni minister Braun (socialni demokrat); minister za promet Gröner (demokrat); pravosodje Radbruch (socialni demokrat); ministstvo za obnovo začasnno še ni zasedeno.

V prosti luki v Benetkah je izbruhnil velik požar. Škodo cenijo na 10 milijonov lir.

Politične vesti.

Stališče naše vlade. Madžarski državni upravnik Horthy je poslal belgajski vladi obvestilo, v katerem je izrazil željo, naj bi naša vlada prekljala mobilizacijo, češ da po aretaciji in internaciji Karla Habsburga ni več povoda zanjo. Belgajška vlada pa pravi, da ne demobilizira toliko časa, dokler ne dobi popolnih garancij in odškodnino za mobilizacijo.

Tudi v Celju so priredile vse stranke na slovenskem medstrankarski protestni shod proti Karlovi avanturi na Madžarskem. Sprejeta je bila na shodu enaka resolucija kakor v Ljubljani. Govorili so: oz. N. S. g. Zabkar, za SLS g. dr. Ogrižek, za JDS g. dr. Božič in za JSDS sedrugi Fr. Koren.

Vse hrvatske stranke z Radučem vred so se odločno izjavile zoper Karlovo pustolovščino.

Zahteve male antante napram Madžarski. Mala antanta je trdno odločena, da od Madžarske zahteva striktno izvedbo teh-le zahtev: 1. Madžarska vlada naj proglasi habsburško dinastijo za odstavljeno. 2. Razorožitev Madžarske v snižu trianomske mirovne pogodbe. 3. Z razpisom svobodnih volitev naj se takoj obračuna s sedanjim terorističnim sistemom. 4. Povračilo stroškov mobilizacije.

Izjava avstrijskega parlamenta. V terek je avstrijski parlament soglasno sprejel ta-le predlog: »Vojska republike naj se na podlagi brambene zakonika zviša na zakonito dovoljeni maksimum. Vlada naj pri Zvezi narodov izpostavi, da pristane na uvedbo milicijskega sistema v Avstriji. V pogajanjih z volesilami se mora polagati glavno važnost na čimprejšnjo izročitev Zapadne Madžarske Avstriji ter na razorožitev Madžarske. Vlada mora dobiti gotovost, da se v prihodnosti onemogoči karlistični puč na Madžarskem. Uvede naj se natančna preiskava, ali so bili pri zadnjem restavracijskem poskusu Habsburgovcev na Madžarskem udeleženi tudi avstrijski državljani. Naj se proti tem postopa strogo po zakonu. Karlistični madžarski podaniki naj se izženejo, ako pa to ni mogoče, internirajo.«

Avstrijski klerikalci jokajo za Karlom. Znana veleklerikalna dunajska »Reichspost« je pisala te dni v jokavem tonu: »Velesile bodo že še prišle do spoznanja, koliko so s tem doprinesle k srednjeevropskemu miru, ko so s preganjanjem Karla Habsburga pomagale vreči Madžarsko v novi kaos.« Avstrijskim klerikalcem je zmanjkalo po preobratu mastnih korit, zato to jokanje!

Karla Habsburga in Cito bodo preneljali in internirali ali v Italiji v Pianore, rojstnem kraju rodbini Parma, ali na Angleškem, ali pa celo v Južni Ameriki.

Zbor nemške socialno-demokratske stranke na Češkoslovaškem, ki bi se moral vršiti te dni, je bil predložen z ozirom na mobilizacijo na nedoločen čas.

Dnevna kronika.

Tako delajo klerikalci! Lep vzgled, da klerikalci organizirajo delavstvo v svoje klerikalne »strokovne« organizacije samo zato, da ubijajo delavsko slogo in uspešnost delavskega boja proti kapitalističnemu izkoriščanju, nam daje naslednji slučaj: Klerikalna »Poselska zveza« je nedavno postavila tarifo plač za služkinje, in sicer 300—500 K mesečno, kar gotovo ni pretirano. »Novi Čas« je te zahteve objavil, in seveda hinavsko zagovarjal le zato, da služkinje ostanejo klerikalne. »Slovenec«, oče »Novega Časa«, je pa odkrito udaril po teh zahtevah »Poselske zveze«, češ, da so pretirane, in da naj mesto stavljanja takih zahtev za izboljšanje plač služkinjam, klerikalna organizacija raje navaja služkinje »k marljivosti, pnižnosti, krščanski ljubezni in k spoštovanju gospodinje«. — Ta primer pač boljše kot vse druge besede jasno kaže, da imajo klerikalci svoje strokovne organizacije le za past, v katero lovijo lahkoverneže in kratkovidneže, blagostanje delavstva pa jim je lanski sneg! Kadar se klerikalne organizacije balajo s svojimi zahtevami za zvišanje plač delavstvu, delajo to le zaradi tega, da si nabornajo ljudi za štafeto črnemu klerikalizmu in da kljubujejo pravim delavskim strokovnim organizacijam. To bi moral vedeti danes že vsak delavec in delavka, ki ni udarjen s trajno slepoto!

Brezobzirnost kadilcev v vlakih je vsega obsojanja vredna in jo moramo tem potom javno ožigosati. Kajti ne oziirajo se ti nikolinarji prav nič na svoje sopotnike in na ostre odredbe železniške uprave, ampak puhaajo v brezprimerni neaktiosti svoj smrtdiljivi dim v tesnih železniških kupejih sopotnikom v obraz in se ne brigajo za pritožbe nekadičev, ne za tablice »za nekadičev«. V tem se zrcali res prava vojna podivjanost in brezbrizna neaktiost! — Nekadičev.

Srednješkolski učiteljski naraščaj. Na zborni seji višjega šolskega sveta dne 22. septembra t. l. se je ugotovilo nedostajanje učiteljev na srednjih šolah zlasti za realistične predmete: matematiko, fiziko, kemijo, prirodopis in opisno geometrijo.

Organizacijski vestnik.

SFJA IZVRŠEVALNEGA ODBORA JSDS IN KDZ

se bo vršila dne 1. novembra ob 8. uri v Celju. Dnevni red zelo važen. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala.

Centralno tajništvo JSDS in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

Iz strok. organizacije.

Mezdno gibanje krojaških pomočnikov v Ljubljani. Ze dalje časa se je opazalo med delavstvom krojaške obrti nezadovoljstvo. To pa čisto iz enostavnega vzroka, ker pri vedno naraščajoči draginji pri teh plačah absolutno ni moglo izhajati. Prvi so stavili zahteve mariborski sodrugi, ki so s svojo vztrajnostjo in močno organizacijo dosegli 30 odstotno povišanje plač. Gg. delodajalci v Mariboru so si pač skušali dovoliti »špas«, da odpravijo tedenske plače in uvedejo zopet »delo na kos«, kar jim je pa organizacija preprečila. O tedenskih plačah in »na kos« bomo imeli še priliko debatirati. Pribijemo pa za enkrat samo to, da se dobro zavedamo, kje žuli čevlji krojaške mojstre: da bi uvedli zopet tisto staro garancije, in pomočniki bi že v tridesetem letu svoje starosti lahko prišli za palico, ter iste mojstre, katerim so marsikak lep dinar zaslužili, prosili za milodar. — Kot drugi najbolj prizadeti so prišli celjski sodrugi, pri katerih pa stvar še ni v redu. Sicer so gg. delodajalci ponudili 35 odstotkov na veliko delo in 40 odstotkov ampak s tem pomočniki v Celju še daleč niso dosegli plač, kakor jih imajo sodrugi v Mariboru. Kot tretji so stavili potom svoje organizacije svoje zahteve ljubljanski sodrugi in sicer za 50 odstotno povišanje plač. V Ljubljani so pa gg. delodajalci bili bolj šarmantni ter so poglali svoje delavstvo v stavko, ki je trajala 9 dni. Toda sodrugi so pokazali vso svojo solidarnost, ter dosegli 33 odstotno povišanje! Mogoče da bo javnost s temi povišji na plačah pomočnikov računala s tem, da imajo isti bogšvedski kako visoke plače. Toda stvar ni takšna, ker ravno krojaška obrt ni za svoje delo tako pla-

jo. Za nekatere teh predmetov ni niti izprašanih učnih oseb tako, da so na nekaterih zavodih morali prevzeti pouk v teh predmetih formalno neusposobljeni učitelji. A tudi za večinske predmete: petje, risanje, stenografijo, se pogrešajo izprašani učitelji. — Da se temu občutnemu nedostatku odpomore, se srednješkolskim abiturientom, ki se namravajo posvetiti učiteljskemu poklicu, priporoča, da si uredijo svoje filozofske študije v nakazni smeri. Služateli zadnjih semestrov na filozofski fakulteti pa naj bi se pravčasno prijavljali pri višjemu šolskemu svetu za vstop v učiteljevanje s kratko navedbo o poteku in obsegu svojih študij. — Predsednik: Dr. St. Benk, s. r.

Ministrstvo za pošto in brzojav je odredilo, da se s 1. novembrom t. l. izpremene imena teh-le uradov: Križevci v Križevci v Prekmurju; Križovci v Križevci pri Ljutomeru; Selce nad Škofjo Loko v Selca nad Škofjo Loko; Šromlje v Šromlje; Št. Vid pri Zatični v Št. Vid pri Stični; Zatična v Stični. Imenik poštinih uradov in drugi uradni pripomočki naj se popravijo.

Knjigovodski tečaj za obrtnike v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti namerava prirediti za tukajšnje obrtnike knjigovodski tečaj. Obrtniki, (mojstri in pomočniki), ki se žele tečaja udeležiti, naj se priplase pri uradu vsaj do 5. novembra t. l.

Otvoritev medicinske klinike na zagrebškem vsučilišču. V ponedeljek se je otvorila na zagrebškem vsučilišču na slovesen način medicinsko-kirurška klinika.

Velik gozdni požar je pred približno 14 dnevi nastal v Velebitu (Hrvaško). Požar traja še danes. Zatehtal je tudi že človeške žrtve. Dim je pokril pokrajino v daljavi kakih 30 km. Ogenj je uničil krasne gozdove, v katerih so prebivali tudi še volkovi in medvedi. Oblasti so izdale odredbe, da se požar omeji.

Češkoslovenska obec v Ljubljani zve krajanje ku krajskega sehnuzce na verande hotela »Union« dne 28. rujna 1921 po slavnostnim koncerte v opernim divadle. Jugoslovanštii hoste vitani. — k.

čana, kot bi morala biti in bodo pomočniki tudi s tem povišanjem šli večkrat od dela s praznim želodcem v posteljo! Organizacija je s svojim mezdinim bojem pokazala vso svojo zmožnost, in tudi članom gre čast, da so znali svoje upravičene zahteve braniti na tak vzorno disciplinirani način!

K stavki ljubljanskih čevljarskih pomočnikov. Kakor je bilo javljeno v včerajšnji številki, se je stavka končala z ugodnim uspehom in sicer s 40odstotnim poviškom, a ne z 22odstotnim, kakor smo včeraj poročali. Po štiridnevem boju smo dosegli svoj cilj. Pogajanjem, katera so se vršila dne 25. t. m. na Inšpekcijskem uradu za delo je prisostvoval s. Mihevc ter tajnik Osrednjega društva s. Jagodic. Pogajanja so potekla precej mirno, ker so gg. mojstri izprevideli, da je krivda na njihovi strani in da je treba računati z delavstvom. Poleg že omenjenega poviška smo dosegli še celo vrsto zelo važnih socialnih pridobitev. Tako se je stavka končala in so se delavci povrnil na delo. Sedaj smo pač tudi mi izprevideli, da moremo kaj pozitivnega doseči le, če smo složni in združeni v eni fronti. Sezidali si bomo svojo organizacijo na čim močnejši podlagi za poznejše uspehe in da si z njo ohranimo dosedanje uspehe. Vsa čast delavstvu, ki se je ves čas stavke držalo tako disciplinirano! — Čevljarska pomočn. org. v Ljubljani.

Vestnik Svobode.

Naznanilo delegatov za delegacijski zbor »Svobode«. Vse delegate podružnic »Svobode«, ki pridejo v Ljubljano na zbor že v soboto zvečer, opozarjamo, da naj gredo s kolodvora naravnost v hotel »Slon« nasproti glavne pošte, kjer bodo sobe že pripravljene. — Centralno tajništvo »Svobode«.

Vse sodruge opozarjamo, da se bodo vstopnice za galerijo v mestni posvetovalnici ob delegacijskem zboru »Svobode« dobivale v centralnem tajništvu »Svobode« v petek in soboto. Pravico do vstopnic imajo samo člani, ki imajo svojo članarino plačano vsaj do 1. septembra t. l. Vstopnice bodo veljavne le poleg članskih izkaznic. — Centralno tajništvo »Svobode«.